

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS KI SAVO • MAAMAR 4

ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם אתם...

« Et Moché appela tout Israël »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/ki-savo/4/

1 ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם אתם ראיתם כו' המסות הגדולות אשר ראו עיניך כו' ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות וגו'.

«Et Moché appela tout Israël et leur dit: Vous avez vu...»; «les grandes épreuves que vos yeux ont vues...»; «pourtant, Havaya ne vous a pas donné un cœur pour connaître et des yeux pour voir...»

והוא תמוה דמתחלה אמר אתם ראיתם כו' ואח"כ אמר ולא נתן כו' ועינים לראות וכו'.

Cela est étonnant: il a d'abord dit «Vous avez vu...», puis il a dit: «pourtant, [Havaya] ne vous a pas donné...», «des yeux pour voir...».

ולחבין זה הנה כתיב ויטע אשל בכאר שבע ויקרא שם כשם ה' אל עולם (נזכר ברכות וירא ס"פ נ"ד ויגש פצ"ד זח"א [זוהר חלק א] ק"כ ב' ח"ג [חלק ג'] כ"כ ב' נ"ב ב').

Pour comprendre cela, il est écrit: «Il planta un eshel à Beer-Chéva et appela là-bas au nom de Havaya, Kel Olam» (mentionné dans [Midrach] Rabba, Vayera, fin du chapitre 54, Vayigach, chapitre 94; Zohar, partie I, 102b; partie III, 22b, 52b).

דהנה כתיב רם על כל כו' מי לא יראך וגו' (ירמיה ס"י יו"ד) דגם עובדי כוכבים קרו ליה אלקא דאלקיא כמ"ש ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי וגו'.

Car il est écrit: «Élevé au-dessus de tout...», «Qui ne Te craindrait...» (Jérémie, chapitre 10); même les adoreurs des astres l'appellent «le D.ieu des dieux», comme il est écrit: «Du levant du soleil jusqu'à son couchant, Mon Nom est grand...».

אך הם בבחינת פירוד להיות בחינת יש ודבר בפני עצמו ואברהם הנה היה עומד וצוח בשם ה' אל עולם.

Mais ils se situent au niveau de la séparation, se considérant comme une entité (yech) et une chose indépendante; Avraham, lui, se tenait et proclamait au nom de Havaya: «Kel Olam».

פ"י שהשם הו"י הוא אל עולם כולא חד ולא אל העולם שהעולם הוא יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] והוא המחיה אותם אינו כן

Cela signifie que le Nom Havaya est Kel Olam, [D.ieu et le monde] ne faisant qu'un, et non Kel HaOlam, [D.ieu] du monde — ce qui signifierait que le monde est une entité, une chose indépendante, et qu'Il est Celui qui lui donne la vie. Il n'en est pas ainsi;

אלא כמו ששמו של אדם אינו מעצמיות האדם אלא שהחיות שלו מלוכש באותיות שמו שהרי אנו רואים שכשקורין אותו בשמו הוא מתעורר

mais plutôt comme le nom d'une personne, qui ne fait pas partie de son essence, alors que sa force vitale est investie dans les lettres de son nom ; en effet, nous voyons que lorsqu'on l'appelle par son nom, il se réveille,

כמו כן שם הוי" ב"ה הוא מתלבש תוך כ"ע [כל עלמין] והם רק לבושים וטפלים אליו ית' וכולא חד ממש.

de même, le Nom Havaya, béni soit-Il, est investi à l'intérieur de tous les mondes, qui ne sont que des vêtements et Lui sont subordonnés, béni soit-Il ; et tout ne fait véritablement qu'un.

2 וזהו אל עולם כמ"ש ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד יהי"ה ב' פעמים י"ה שלא יהיה בבחינת וי"ה

Et tel est [le sens de] «Dieu du monde», comme il est écrit : «En ce jour, Havaya sera Un et Son Nom Un» : yihyeh [«sera»] est deux fois yod-hé, afin que cela ne soit pas au niveau de vav-hé,

כי הוא"ו הוא בחינת המשכה שיוכל להשתלשל למטה עד שיוכל להיות יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] אלא שיהיה הכל בחינת י"ה למטה

car le vav représente l'aspect de l'effusion vers le bas, [par laquelle] la lumière peut descendre progressivement jusqu'à ce qu'une entité, une chose en soi, puisse exister ; mais alors, tout sera en bas au niveau de yod-hé,

כמו למעלה ועיין בלקי"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] בזכריה על פסוק זה ומ"ש מזה בביאור ע"פ והיה מספר בני ישראל ומ"ש סדי"ה ששים המה מלכות גבי תמתי

comme en haut. Voyez aussi le Likkutei Torah de l'Arizal sur Zacharie, à propos de ce verset, ainsi que ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset «Et le nombre des enfants d'Israël sera», et ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Soixante sont les reines», à propos de «ma parfaite».

אך הנה כתיב ונרגן מפריד אלוף (במשלי סי' י"ו כ"ח) ועיין זח"ג [זהר חלק ג] (י"ו א') וברכות בראשית רפ"כ

Mais il est écrit : «Et le calomniateur sépare le Chef» (Proverbes, chapitre 16, [verset] 28) ; voyez aussi le Zohar, partie III (16a), et [Midrash] Rabbah sur Bereishis, début du chapitre 20.

לתאוה יבקש נפרד שכשאדם משים רצונותיו בתענוגי העולם או בנצחונות ומדות רעות ח"ו [חס ושלום] הוא בחינת נפרד שלא יוכל להיות בבחי' ה' אחד ושמו אחד הנ"ל.

«Celui qui se sépare recherche le désir» : lorsqu'une personne porte ses désirs sur les plaisirs du monde, ou sur les victoires et les mauvais traits de caractère, à D.ieu ne plaise, elle est au niveau de «celui qui se sépare», et ne peut donc être au niveau de «Havaya est Un et Son Nom Un» mentionné plus haut.

3 והנה כתיב יאר פניו אתנו סלה. פ"י בחי' הארת פנים הוא כמשל אדם הנותן לאוהבו האמיתי איזה דבר

Or, il est écrit : « Que Son visage brille avec nous à jamais. » Cela signifie que le niveau du rayonnement du visage est comparable à une personne qui donne quelque chose à son véritable ami :

הוא נותן בעין יפה ורצון הטוב וצהבו פניו מרוב אורה ושמחה. משא"כ לשונאו נותן כמאן דשדי בתר כתפוי בע"כ [בעל כרחך].

elle donne avec générosité et bonne volonté, et son visage rayonne d'une abondance de lumière et de joie. En revanche, à son ennemi, elle donne comme quelqu'un qui jette [quelque chose] derrière son épaule, contre son gré.

4 וזהו יאר ה' פניו אליך שישפיע החיות מבחינת הארת פנים הנ"ל משא"כ גבי כו'.

Et tel est [le sens de] «Que Havaya fasse luire Sa face vers toi» : qu'Il accorde la force vitale depuis le niveau de l'illumination de la face mentionnée plus haut, ce qui n'est pas le cas à l'égard de, etc.

אך הארת פנים הנ"ל הוא אתנו דוקא פ"י כשאנחנו ג"כ בבחי' הארת פנים כמ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם כו'.

Mais l'illumination de la face mentionnée plus haut est «avec nous» précisément; c'est-à-dire lorsque nous aussi sommes au niveau de l'illumination de la face, comme il est écrit: «Comme dans l'eau le visage répond au visage, ainsi le cœur de l'homme répond à l'homme», etc.

פ"י האדם התחתון הוא כנ"י [כנסת ישראל] כמ"ש ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם. אתם קרוים אדם כו' לאדם פ"י לאדם העליון שעל דמות הכסא כו'.

C'est-à-dire que l'«homme» d'en bas est la Communauté d'Israël (Knesset Yisrael), comme il est écrit: «Et vous, Mon troupeau, le troupeau de Mon pâturage, vous êtes homme»; «Vous êtes appelés adam (homme)», etc. «À l'homme» désigne l'Homme suprême qui se tient au-dessus de la ressemblance du Trône, etc.

5 ובחיי הארת פנים אצל ישראל הוא כמ"ש ישמח ישראל בעושיו כמו שהוא ית' שש ושמה בנו כמ"ש ומשמחתך ששמחת בו קראת כו'.

Le niveau de l'illumination du visage envers Israël est celui dont il est dit : « Qu'Israël se réjouisse en son Créateur », tout comme Lui, béni soit-Il, se réjouit et exulte en nous, ainsi qu'il est dit : « Et de Ta joie, avec laquelle Tu t'es réjoui en lui, Tu l'as appelé », etc.

והיא חדות ה' מגדולתו שאין חקר. כמשל האדם שצהבו פניו מרוב אורה ושמחה כשרואה את אוהב ו האמיתי בבחי' הארת פנים הנ"ל ושוכח לגמרי על צערו ויגונו שיש לו מחמת השמחה ותענוג מראות פני אוהבו.

Et c'est là la joie en D.ieu, devant Sa grandeur, qui est insondable. C'est comme l'exemple d'une personne dont le visage rayonne d'une abondance de lumière et de joie lorsqu'elle voit son véritable ami, dans le niveau de l'illumination du visage mentionné plus haut ; elle oublie alors complètement la douleur et le chagrin qu'elle éprouve, tant elle est remplie de joie et de plaisir à la vue du visage de son ami.

כך כשיזכור האדם על ה' שהוא אוהבו האמיתי בבחינת הארת פנים הנ"ל ויתבונן בגדולתו אשר ממלא כ"ע [כל עלמין] וסובב כ"ע [כל עלמין] וכולא קמיה כלא חשיב

De même, lorsque l'homme se souvient que D.ieu est son véritable Ami, dans le niveau de l'illumination du visage mentionné plus haut, et qu'il médite sur Sa grandeur — Lui qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), entoure tous les mondes (sovev kol almin), et devant Qui tout est considéré comme rien —

ישכח ע"ע לגמרי אפילו יש לו צער ממילי דעלמא כו' וישכח הצער מפני השמחה בה' כו'.

elle s'oubliera complètement, même si elle éprouve de la douleur à cause des affaires de ce monde, etc. ; et elle oubliera cette douleur en raison de sa joie en D.ieu, etc.

כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ לבטל כל חפץ ותשוקה זולת התשוקה בה' אחד.

Ainsi qu'il est dit : « Qui ai-je au ciel ? Et avec Toi, je ne désire rien sur la terre » : annuler tout désir et tout élan, hormis l'élan vers le D.ieu unique.

6 והנה זמן התעוררות הארת פנים הנ"ל הוא בר"ה [בראש השנה] יושב על כסא רחמים ואז כתיב שמאלו

תחת לראשי התחלת התקרבות עד שביה"כ [שביום הכפורים] ושמחת תורה הוא וימינו תחבקני כו'

Or, le moment où s'éveille le rayonnement du visage mentionné plus haut est Roch Hachana, [lorsqu'Il] siège sur le trône de miséricorde. Il est alors écrit : « Sa main gauche est sous ma tête » — c'est le début du rapprochement — jusqu'à ce qu'à Yom Kippour et à Sim'hat Torah, ce soit : « et Sa main droite m'étreint », etc.

ובעשיית [ובעשרת ימי תשובה] צריך האדם להתבושש מפני ה' אשר הוא יתברך מקרב אותנו בבחי' הארת

פנים הנ"ל ואנחנו בתכלית הריחוק ממנו מפני

Durant les Dix Jours de Techouva, l'homme doit éprouver de la honte devant D.ieu, car Lui, béni soit-Il, nous rapproche au niveau du rayonnement du visage mentionné plus haut, tandis que nous sommes entièrement éloignés de Lui à cause des

עונות המבדילין כמ"ש בושתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך וכמ"ש בזהר ס"פ בחקתי ע"פ ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתם ולא געלתם לכלותם.

péchés qui séparent, comme il est écrit : « J'ai honte et je suis humilié de lever vers Toi, mon D.ieu, mon visage » ; et comme il est écrit dans le Zohar, à la fin de la paracha Be'hokotaï, à propos du verset : « Et même alors, lorsqu'ils seront dans le pays de leurs ennemis, Je ne les rejetterai pas et ne les abhorrai pas, au point de les anéantir (lechalosam). »

לכלתם כתיב למשל ככלה שהיא בשוקא דבורסקי ומחמת עוצם אהבתו אליה דמי ליה כשוקא דרוכלין

בריחין טבין

Il est écrit lechalasam : on peut l'illustrer par l'exemple d'une fiancée (kala) qui se trouve au marché des tanneurs ; en raison de l'intensité de son amour pour elle, le marché lui paraît être celui des parfumeurs, empli de fragrances délicates ;

וזהו שאנו מבקשים מחל לנו שלא יריח ריח הרע שבבורסקי דהיינו ע"י שיזרוק עלינו מים טהורים

להרחיץ את הריח הרע שבבורסקי וכו'.

et c'est pourquoi nous demandons : « Pardonne-nous » — qu'Il ne sente pas la mauvaise odeur de la tannerie ; autrement dit, qu'Il répande sur nous des eaux pures pour laver la mauvaise odeur de la tannerie, etc.

7 וענין מים טהורים הם י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא והם נמשכים ממקום הנקרא טמירא דכל טמירין רעוא דכל רעוין פי' למשל מקור המעין שאינו נראה ונגלה רק נהרות הנמשכות ממנו הם הנראים.

La notion d'«eau pure» désigne les Treize Attributs de miséricorde, les treize fleuves de baume pur; ils procèdent du lieu appelé «le plus caché de tous les cachés», «la Volonté de toutes les volontés». C'est-à-dire, à titre d'analogie: la source d'une fontaine, qui n'est ni visible ni révélée; seuls les fleuves qui en procèdent sont visibles.

כך הוא ית' נקרא טמירא דכל טמירין שהי"ג מדות הרחמים הם נמשכים ממנו. ולכן נקרא יושב על כסא רחמים שהוא רעוא דכל רעוין.

Ainsi, Lui, béni soit-Il, est appelé «le plus caché de tous les cachés», car les Treize Attributs de miséricorde procèdent de Lui. C'est pourquoi Il est appelé «Celui qui siège sur le trône de miséricorde», car Il est «la Volonté de toutes les volontés».

8 והנה בחי' זו רעוא דכל רעוין ישנו אצל כל או"א [אחד ואחד] מישראל והוא בחי' נקודת הלב שלמעלה מן הדעת והיא נקראת יחידה.

Or, ce niveau, «la Volonté de toutes les volontés», se trouve en chacun des enfants d'Israël: c'est le niveau du point du cœur, qui est au-dessus de Daat (la connaissance), et il est appelé ye'hida.

וזהו שכתוב מיד כלב יחידתי להוציא בחי' חפצו ורצונו מעניני זה העול' ולדבק בדביקה וחשיקה רצון של כל הרצונות לה' אחד לבדו.

Et c'est là ce qui est écrit: «de la main du chien, mon unique (ye'hidati)»: faire sortir son désir et sa volonté des affaires de ce monde, et attacher, par l'attachement et un ardent désir, la volonté de toutes les volontés au D.ieu unique, seul.

9 ובשופר הוא מעורר בחי' זו שהיתה בבחי' שינה שישנו אצל כל אחד ואחד מישראל. ועי' בחי' זו נמשך בכל יום מעשיית [מעשרת ימי תשובה] בחי' י"ג מדות הרחמים

Et par le chofar, on éveille ce niveau qui était dans un état de sommeil et qui se trouve en chacun des enfants d'Israël. Par ce niveau, le niveau des Treize Attributs de miséricorde est attiré chaque jour des Dix Jours de Techouva,

שהם נהרות הנ"ל שנמשכים ממקורם הנ"ל וד"ל [ודי למבין] ונקראים מים טהורים שמרחיצים את הריח הרע וכ"י שופר מאריך אריכא דאנפין דרך כלל ובדרך פרט בכל יום מעשיית [מעשרת ימי תשובה] חוזר פנים בפנים אחד מן י"ס [י' ספירות] שבאדם שהם חב"ד [חכמה בינה ודעת] ומדותיו.

qui sont les fleuves mentionnés plus haut, attirés de leur source mentionnée plus haut ; cela suffit à qui comprend. Ils sont appelés «eaux pures», qui lavent la mauvaise odeur, etc. Le chofar prolonge (maarikh) Arikh Anpin (la Longue Face) de manière générale ; et, de manière particulière, chaque jour des Dix Jours de Techouva, l'une des dix Séfirot qui sont en l'homme — 'Hokhma, Bina, Daat et ses attributs émotionnels (midot) — revient face à face.

10 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב אלו עשרה ימים שבין ר"ה [ראש השנה] ליוהכ"פ [ליום הכפורים].

Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : «Recherchez Havaya quand Il peut être trouvé, invoquez-Le quand Il est proche» : cela désigne les dix jours entre Roch Hachana et Yom Kippour.

פ"י בהיותו קרוב כשהוא בבחי' הארת פנים הנ"ל אתערותא דלעילא שמאלו תחת לראשי כנ"ל ואז בנקל יכול להיות אתערותא דלתתא כמ"ש כאן ליחיד פ"י בחי' יחידה הנ"ל.

«Quand Il est proche» signifie lorsqu'Il se trouve au niveau de l'illumination du visage mentionnée plus haut, un éveil d'en haut, «Sa main gauche est sous ma tête», comme indiqué plus haut ; alors, un éveil d'en bas peut aisément se produire, ainsi qu'il est dit : «ici, pour l'individu», c'est-à-dire le niveau de ye'hida mentionné plus haut.

והנה בזמן ההוא מקבלים כל ניצוצות מישראל בחי' דחילו ורחימו מלמעלה (עזח"ג [עיין זהר חלק ג'] רי"ד ב') והוא בחי' דחילו ורחימו עליונים מאד שאי אפשר להשיג ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

Or, en ce temps-là, toutes les étincelles d'Israël reçoivent d'en haut le niveau de crainte et d'amour (de'hilou ouré'himou) (voir le Zohar, Part III, 214b) ; il s'agit d'un niveau de crainte et d'amour extrêmement élevé, qu'il est impossible d'atteindre par un éveil d'en bas.

וכמ"ש לב טהור ברא לי אלקים בחי' בר לב לא יוכל להיות אצל בחי' נברא מצד עצמו באתערותא דילי' [דיליה] כ"א מתנה שנותנים לו מלמעלה בעת בחי' הארת פנים הנ"ל

Et comme il est écrit : «Crée en moi un cœur pur, ô D.ieu» : le niveau de «cœur pur» (bar levav) ne peut advenir chez un être créé, de lui-même, par son propre éveil ; il ne peut être qu'un don qui lui est accordé d'en haut, au moment du niveau de l'illumination du visage mentionné plus haut

(ועמ"ש בד"ה כי תצא בפ"י יהבין ל"י ברתא דמלכא וסד"ה וידעת היום בענין והנורא) וצריך הכנה לזה ע"י עינויים וסיגופים.

(Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Quand tu sortiras », dans l'explication de « On lui donne la fille du roi », ainsi qu'à la fin du discours commençant par « Reconnais aujourd'hui », à propos de « et le Redoutable ».) Cela nécessite une préparation par des afflictions et des mortifications.

ולכן בעשרת ימי תשובה מתענים ולא משלימין שאין חשוב תענית אלא עינוי שלא יהיה כנפש שביעה וכרס מלאה שלא יוכל לקבל בחי' לב טהור כשאוכל לשובע וכרס מלאה כו'.

C'est pourquoi, durant les Dix Jours de Techouva, on jeûne sans mener le jeûne jusqu'à son terme, car ce qui importe n'est pas le jeûne, mais l'affliction : il s'agit de ne pas avoir l'âme rassasiée et le ventre plein, car on ne peut recevoir le niveau d'un cœur pur lorsqu'on mange à satiété, le ventre plein, etc.

11 וזהו שאמר אתם כו'. פ"י שעד הנה הייתם אתם הרואים כו' עא"י [על יד] עתערוותא דלתתא אבל ולא נתן ה' כו'.

Et c'est ce qu'il dit : « Vous », etc. Autrement dit, jusqu'à présent, c'était vous qui voyiez, etc., grâce à l'éveil d'en bas ; mais « Havaya ne vous a pas donné », etc.

פ"י בחינת לב טהור שנותנים מלמעלה שלא יכול נברא להשיג על ידי אתערוותא דיליה. וזה היה ענין המן דכתיב ויענך וירעיבך כו' שע"י המן

C'est-à-dire le niveau d'un cœur pur, qui est donné d'en haut et qu'un être créé ne peut atteindre par son propre éveil. Tel fut le rôle de la manne, comme il est écrit : « Il vous a affligés et vous a fait souffrir de la faim », etc. : c'est par la manne

ועל ידי עינויים וסיגופים זכו למעלה עליונה יותר לקבל בחי' לב טהור (ועמ"ש בפרשה עקב ע"פ ויאכילך את המן כו') וכן הוא הענין בעשרת ימי תשובה. ולכן קורים פרשה זו קודם ר"ה [ראש השנה]:

et par les afflictions et les mortifications, ils méritèrent un niveau supérieur, celui de recevoir le niveau d'un cœur pur (voir aussi ce qui est écrit dans la paracha Ekev, sur le verset « Il vous a nourris de la manne », etc.) ; il en va de même durant les Dix Jours de Techouva. C'est pourquoi cette paracha est lue avant Roch Hachana.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/ki-savo/4/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak